

Briuselis, 2021 11 25
SWD(2021) 360 final

KOMISIJOS TARNYBŲ DARBINIS DOKUMENTAS
POVEIKIO VERTINIMO ATASKAITOS SANTRAUKA

pridedamas prie

**Pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento
dėl Europos politinių partijų ir Europos politinių fondų statuto ir finansavimo (nauja
redakcija)**

{COM(2021) 734 final} - {SEC(2021) 577 final} - {SWD(2021) 359 final}

Santraukos lentelė
Reglamento Nr. 1141/2014 dėl Europos politinių partijų ir fondų statuto ir finansavimo peržiūros poveikio vertinimas.
A. Būtinybė imtis veiksmų
Kokia tai problema ir kodėl ji yra ES masto?
Europos politinės partijos yra tarpvalstybiniai partijų aljansai, kurių tikslas – „prisid[ėti] formuojant europinį politinį sąmoningumą ir reiškiant Sąjungos piliečių valią“ (ES sutarties 10 straipsnio 4 dalis). Jų statutą ir finansavimą reglamentuoja Reglamentas Nr. 1141/2014. Nors prieš 2019 m. Europos Parlamento rinkimus reglamentas buvo du kartus iš dalies pakeistas, dar galima patobulinti jo nuostatas, susijusias su: - finansavimu; - ES vertybėmis, demokratija ir skaidrumu; - vykdymo užtikrinimu ir administracine našta.
Ką reikėtų pasiekti?
Pagrindiniai peržiūros tikslai: 1. patobulinti teisinį pagrindą, suteikiantį Europos politinėms partijoms ir fondams galimybę vykdyti savo užduotį – formuoti europinį politinį sąmoningumą užtikrinant ES sutarties 10 straipsnyje nustatytų demokratinių principų taikymą; 2. užtikrinti, kad Europos politinės partijos ir fondai labiau laikytųsi ES sutarties 2 straipsnyje įtvirtintų ES vertybių; 3. geriau užtikrinti patikimą Europos politinių partijų ir fondų finansų valdymą, užtikrinti tinkamą reglamento vykdymą ir sumažinti administracinę naštą.
Kokia būtų papildoma ES lygmens veiksmų nauda (subsidiarumo principas)?
Iniciatyvos teisinis pagrindas – Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 224 straipsnis, kuriame numatyta, kad Europos Parlamentas ir Taryba, sprendami pagal įprastą teisėkūros procedūrą, priima reglamentus, kuriais reglamentuojamos Europos Sąjungos sutarties 10 straipsnio 4 dalyje nurodytos Europos lygmens politinės partijos, visų pirma jų finansavimo taisyklės. Kadangi Sutartyje numatyta Europos politines partijas reglamentuojančias taisykles nustatyti priimant reglamentus, bet kokie šiuo metu galiojančių taisyklių pakeitimai, taikant SESV 224 straipsnį, turi būti daromi ES lygmeniu.
B. Sprendimai
Kokių esama galimybių pasiekti tikslus? Ar viena iš galimybių pasirinkta kaip tinkamiausia? Jei ne, kodėl?
Atskaitos scenarijus (1 galimybė) – išlaikyti <i>status quo</i> ir neperžiūrėti Reglamento Nr. 1141/2014 su paskutiniais pakeitimais, padarytais Reglamentu (ES, Euratomas) 2019/493. Tačiau pasirinkus šią politikos galimybę pirmiau nurodytos problemos liktų neišspręstos ir toks pasirinkimas gali būti netinkamas ateičiai. 2 galimybė – daugiausia dėmesio skirti reglamente nustatytų finansavimo nuostatų peržiūrai. Ši galimybė

visiškai atitinka Komisijos Pirmininkės U. von der Leyen savo politinėse gairėse prisiimtą įsipareigojimą pagal Europos demokratijos veiksmų planą pateikti pasiūlymų dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų, kuriais būtų užtikrintas didesnis mokamos politinės reklamos skaidrumas ir patikslintos Europos politinių partijų finansavimo taisyklės¹. Pasirinkus šią galimybę, būtų padidintas Europos politinių partijų ir fondų finansinis gyvybingumas, sukurta papildomų apsaugos nuo užsienio kišimosi dovanojant dovanas priemonių ir sudarytos sąlygos Europos politinėms partijoms ir fondams palaikyti prasmingesnius ryšius su panašiai mąstančiomis jų narėmis esančiomis ne ES šalių partijomis.

3 galimybė – peržiūrėti ne tik finansavimo nuostatas, bet ir kitas reglamento teksto dalis, kurias, remiantis Komisijos analize ir suinteresuotųjų subjektų pateiktomis pastabomis, būtų verta tikslingai patobulinti. Pasirinkus šią galimybę būtų ne tik peržiūrėtos finansavimo nuostatos, bet ir sumažinta administracinė našta, pagerintas vykdymo užtikrinimas, sustiprintas sankcijų režimas, įvestas su ES vertybėmis susijusio tikrinimo mechanizmas ir suteiktos paskatos užtikrinti lyčių lygybę.

Atlikus poveikio vertinimą siūloma pasirinkti 3 galimybę, nes ji yra veiksmingiausia siekiant bendrųjų peržiūros tikslų.

Kokios yra įvairių suinteresuotųjų subjektų nuomonės? Kas kuriai galimybei pritaria?

Europos politinės partijos, fondai, Europos politinių partijų ir fondų institucija ir Europos Parlamento leidimus suteikiantis pareigūnas sutaria, kad Reglamentu Nr. 1141/2014 buvo sukurtas naudingas jų veiklos teisinis pagrindas ir kad sukurtos sistemos nereikia iš esmės pertvarkyti. Tačiau per neoficialias konsultacijas jie informavo Komisiją apie tam tikrus trūkumus ir spragas.

Šios pastabos buvo patvirtintos Europos Parlamento Konstitucinių reikalų komiteto pranešimo projekte.

Komisija taip pat surengė atviras viešas konsultacijas – jos vyko 2021 m. kovo 30 d. – 2021 m. birželio 22 d. Į šių konsultacijų klausimus atsakė ES piliečiai, NVO, valstybės narės, mokslinių tyrimų organizacija, privati įmonė ir kitos organizacijos. Nors, daugumos respondentų nuomone, Reglamentas Nr. 1141/2014 yra naudingas arba labai naudingas, Europos politinės partijos, jų manymu, nėra pakankamai žinomos ir nėra pajėgios vykdyti savo konstitucinę užduotį.

Komisija taip pat atsižvelgė į atsiliepimus, gautus per 2020 m. liepos 15 d. – 2020 m. rugsėjo 15 d. vykusias atviras viešas konsultacijas dėl Europos demokratijos veiksmų plano. Daugelis respondentų pritarė Reglamento Nr. 1141/2014 peržiūros apimčiai ir ypač akcentavo finansavimo skaidrumo didinimo ir sąsajų tarp nacionalinio ir Europos lygmenų stiprinimo aspektus.

Komisija taip pat vykdė plataus masto informavimo veiklą kartu su teisėkūros institucijomis, visų pirma per valstybių narių atstovus Tarybos Bendrųjų reikalų darbo grupėje ir Parlamento Konstitucinių reikalų komiteto narius bei frakcijų koordinatorius.

Per šias neoficialias ir oficialias konsultacijas suinteresuotieji subjektai išreiškė savo pritarimą teisės akto peržiūrai, kuria būtų padaryti tiksliniai pakeitimai, padedantys spręsti visas nustatytas problemas.

C. Tinkamiausios galimybės poveikis

Kokie būtų tinkamiausios galimybės (jei jos nėra – pagrindinių galimybių) pranašumai?

3 galimybė tinkamiausia laikoma todėl, kad pasirinkus ją būtų visapusiškai sprendžiamos visos nustatytos problemos ir užtikrinamas didžiausias teigiamas poveikis visoms suinteresuotųjų subjektų grupėms.

¹ https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/political-guidelines-next-commission_lt.pdf.

Numatytos priemonės, kurias apima ši siūloma politikos galimybė, veiksmingiausiai padėtų siekti bendrųjų peržiūros tikslų. Šiomis įvairiomis priemonėmis siekiama užtaisyti likusias finansavimo nuostatų spragas, propaguoti ES vertybes, demokratiją ir skaidrumą, gerinti vykdymo užtikrinimą ir mažinti administracinę naštą, taip padedant Europos politinėms partijoms ir fondams vykdyti jų konstitucinę užduotį.
Kokios būtų tinkamiausios galimybės (jei jos nėra – pagrindinių galimybių) įgyvendinimo išlaidos?
Gali būti kiek sudėtingiau integruoti kai kurias priemones, kuriomis siekiama konsoliduoti Europos politinių partijų ir fondų finansinės atskaitomybės sistemą. Tačiau šią pirminę administracinę naštą atsvertų tai, kad būtų panaikinta šiuo metu reglamente nustatyta dvigubos apskaitos sistema.
Koks bus poveikis MVĮ ir konkurencingumui?
Didelio poveikio nebus. Atsižvelgiant į specifinį reglamento pobūdį, t. y. į tai, kad tiesioginį poveikį jis darys 20 organizacijų (10 Europos politinių partijų ir 10 su jomis susijusių Europos politinių fondų), Europos politinių partijų ir Europos politinių fondų institucijai ir Europos Parlamento leidimus suteikiančiam pareigūnui, numatytų politikos galimybių poveikis aplinkai, ekonomikai ir visuomenei bus labai nedidelis.
Ar tai turės didelį poveikį nacionaliniams biudžetams ir administravimo subjektams?
<i>Idem.</i> Žr. pirmiau.
Ar bus dar koks nors didelis poveikis?
Atliekant poveikio vertinimą daugiausia dėmesio skirta poveikiui, kurį numatytos galimybės darytų pagrindinių teisių ir demokratijos srityje, būtent tam, kad stiprėtų Europos politinių partijų ir fondų vaidmuo, o tai padėtų kurti europinę demokratinę erdvę. Kartu Europos politinėms partijoms ir fondams būtų taikomi patikimesnio finansų valdymo ir didesnio skaidrumo reikalavimai – tai savo ruožtu būtų naudinga ES rinkėjams ir padėtų jiems iki rinkimų į Europos Parlamentą priimti geriau informacija pagrįstus sprendimus.
Proporcingumo principas
Pasiūlymas yra proporcingas, nes juo siekiama ne iš esmės pertvarkyti sistemą, o tik užtaisyti po ankstesnių dviejų šio reglamento peržiūrų likusias pagrindinių suinteresuotųjų subjektų nustatytas spragas.
D. Tolesni veiksmai
Kada politika bus persvarstoma?
Pagal reglamento 38 straipsnio nuostatą dėl peržiūros Europos Parlamentas turi kas penkerius metus, pasikonsultavęs su Europos politinių partijų ir fondų institucija, skelbti šio reglamento taikymo ataskaitą. Prireikus šioje ataskaitoje turi būti nurodomi galimi padarytini statuto ir finansavimo sistemų pakeitimai. Ne vėliau kaip per šešis mėnesius nuo Parlamento ataskaitos paskelbimo Komisija turi pateikti savo parengtą reglamento taikymo ataskaitą. Prireikus prie šios ataskaitos galėtų būti pridedamas pasiūlymas dėl teisėkūros procedūra priimamo akto, kuriuo būtų padaryti tolesni reglamento pakeitimai.